

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Julius 2.

Vasárnap.

XXIV. évfolyam 53. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lapfoglaladonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap az előfizetési díj mellett közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos betűsorral vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétellel szerinti.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyílt erek díja előre fizetendő.

Nyár derekán

(r.) Kaszapengés zaja nemsokára összeolvad a pacsirta nótájával. Valamikor az aratók nótája is, mint a meglepedésnek imája szállt az égbe, aki gazdag asztalt terített az embereknek és megengedte érne, hogy az emberek adományát learassák. De ma itt-ott a meglepedésnek ez a nótája átváltozott gyűlölködő, panaszos duzzogássá, feleljenek érte azok, akik egyrészt a munkásemler igazait legázolták, másrészt azok, akik a társadalmi békétlenség szellemét széthintették. Egy bizonyos: hogy az emberek nem lettek boldogabbak, csak lelkük lett sivárabb, üresebb. Te boldogságot bintó naiv szüzi poezis, micsoda hamupipőkévé varázsol a kornak szelleme.

Csak hogy siránkozással ezt a szellemet meg nem szüntetjük. Boldog buzatábla ahol a nótás pacsirta dalra hevit, ahol a kék buza virágból bokrétát köntek ahol az imára szólító harangszóra lekerül a fejről a kalap, ahol a békétlenkedés szelleme még nem rombolt le mindent, ahol emberiséges szív lakik a veritkes munkás sorsa iránt, ahol a kölesönös tisztelet bizalom megszülte és állandósította az emberi társadalom legnagyobb erényét: a felebaráti szeretetet. A hol az aratópárokat nemcsak az aratási szerződések kötik, de az a patriarchalis viszony, mely a régi

udvarházakban uralkodott és mely a kölesönös megbecsülés, a gyöngének segítségével épült föl. Hangoztatnunk kell ennek a szellemnek új térhódítását, szükségét a mostani napokban, midőn megcsendül a kasza, mikor a legnehezebb, veritkes dologban fakad a munkás, ez a szívós népelem, melynek erejéből veszi erejét az ország. Elég sok borulot van társadalmi fejlődésünk egén: az internacionalis társadalmi reformoknak gyűlölködő szellemét ne engedjük tér hódítani sorainkban. Ezt pedig a munkásnéppel való jóakaratu törődés és legfőképpen a munkaadóknak méltányos, szeretetteljes elbánása biztosíthatja.

Am nem siklott ki tollunk, midőn az aratás aktualitása velünk ezt elmondatta. Jó ezt a kérdést szemünk előtt tartani és bárcsak még több szó esnék róla. Szükségesnek mutatkozik sok szociális intézkedés is, de fájdalom ezekre a mai helyzetben nem számíthatunk, annál nagyobb szükség van a társadalmi pacifikálásra és ennek munkája szükségét a sajtó csak hangoztatja és jól teszi, ha minél többször hangoztatja, de a végrehajtás kölesönös méltánylason alapszik.

Mily rettegett időjárás ez most. Szinte milliókban ki nem fejezhető az a veszteség, ami a magyar gazdát a szerint, hogy rekkenő vakmeleg nem szorítja-e össze a zsendülő buzaszemet, hajnali kőd nem

ölelie át az áldásos kalászt, gyilkos módon elbánva minden reménnyel, melylyel eltelve vagyunk. És a rettegésnek ebben a nehéz napjaiban látjuk be, hogy milyen quo-bankot játszottunk a sorssal. Hiszen igaz, hogy a mezei gazdálkodást üző az időjárás esetlegességei ellen mindég kockázatos játékot üz. De valjon egy okszerű gazdálkodás nem kisebbittheti-e meg ennek a kockázatnak mai rettenetes arányait. Ma valóban úgy áll a helyzet, hogy egy jó kalászos termés elég jó gazdasági helyzetet terem, míg ellenben a balsiker inségbe kergeti a népet.

Valjon így van-e az más országokban melyeknek szintén indusztriája népeltöbbség foglalkozása? Nem így van. Más országokban a belterjesebb, az okszerűbb gazdálkodással nincs minden remény egy két hét abnormitásaihoz kötve. Ha egyik termény nem sikerül, van más, és számba veszik a mezőgazdaságnak mellékterményeit is. Ipari és kereskedelmi növények termelésével sokban lehet enyhíteni a bajt.

Kétségtelen, hogy nálunk ebben az irányban is van javulás, de a javulás nem olyan mértékű, hogy még mindig ne kellene aratás idején, a szorongatás és félelem e napjaiban figyelmeztetni a gazdát, hogy a régi nyomásu gazdálkodással, a kalászosok egyoldalú termelésével magának gazdasági jóllétét nem szolgálja.

TÁRGA.

Salvestra.

— Boccaccio novellája. —

Volt a mi városunkban, miként az idősebb emberek beszéltek, egy igen tekintélyes és gazdag kereskedő, akit Leonardo Sighierinek hittak, s a kinek volt a feleségétől egy Girolamo nevű fia, ennek a születése után, reudben hagyván minden dolgait, elköltözött az életből.

A gyámok, az anyával egyetemben jól és hűségesen intézték a fia dolgait. Ez a fia sokkal többet volt együtt a szomszédok gyermekeivel, mind a környékbeli többi gyermekkel és igen összebarátkozott egy vele egyidős leánnyal, aki egy szabó mester gyermeke volt. És ahogy megnőttek az összeszokásból szerelem lett, még pedig oly nagy és szenvedélyes, hogy Girolamo nem érezte magát jól, csak hogyha látta azt a leányt; s bizonyos, hogy ez nem kevésbé szerette őt is. A fia anyja, hogy ezt észrevette, sokszor horholta azért és meg is büntette. Azután pedig, mikor Girolamo még sem birt lemondani a leányról, elpanaszolta a dolgot a gyámoknak, s mivel azt hitte, hogy a fia nagy gazdagsága miatt ahogy mondani szokták — még a szikra is narancssá válik a kezében, így szólt hozzájuk:

Ez a mi fiunk, aki még nincsen tizenégy

esztendő, olyan szerelmes a szomszédságunkban lakó szabó leányába, akit Salvestrának hívnak, hogy, ha nem távolítjuk el közeléből egyszer majd csak, mikor senki sem gondolná elveszi feleségül, a mi miatt nekem soha sem lenne többé jó kedvem; vagy pedig ha megéri, hogy a leány máshoz megy férjhez, elemészti magát. Hogy tehát ennek elejét vegyük, azt gondoltam, nektek el kellene őt valahogy küldenetek üzleti dolgaikban, így aztán, ha távol lévén a leánytól, nem fogja többé láthatni, ki fogja vetni a lelkéből és összeházasítjuk valami előkelő leánnyal.

A gyámok azt mondták, hogy jól beszél és hogy ha lehet meg is fogják ezt tenni. Elhivatták hát a fiut üzletükbe s egyikük nagy szeretettel így szólt hozzá:

Fiaeszkám, te immár föléseperedtél; nagyon helyén való volna, ha most már magad kezdenél a dolgaid után látni. Ezért hát mi nagyon örülnénk, ha te kis időre elmennél Párisba, a hol majd meglátod, hogyan forog vagyonod nagy része a kereskedelemben, nem is beszélve arról, hogy ott sokkal jobb, uribb nevelésű és derekabb ember lesz belőled, mint a milyenné itt válhatnál, mert majd megláthatod azokat az urakat, bárókat és nemes embereket, akik ott annyian vannak, s ha elsajátítod erkölcsiüket, haza fogsz térhetni.

A fia nagy figyelemmel hallgatta szavukat, de aztán röviden azt felelte, hogy abból semmi sem lehet, mert ő azt hiszi éppen olyan jól megmaradhat ő firenzében, mint akármely más. Azok a jó emberek,

hogy ezt hallották, még sok szívvél-szóval korholgatták, de más választ nem kaphatván tőle, elmondták az egész dolgot anyjának. Ez roppantul megaragudott, nem azon, hogy a gyermek nem akart elmenni Párisba, hanem, hogy oly nagyon szerelmes, és durván támadt rá; de aztán nyájasszavakkal lecsendesítette és elkezdte gyöngéden biztatni, meg kérni, hogy csak tegye meg azt, amit gyámjai kívánnak; s annyira vitte, hogy ő végére ráállott, hogy elmegy Párisba s ott is marad egy esztendőig, de nem tovább. S így is történt.

Elment hát a fűlig szerelmes Girolamo Párisba és folytonos halogatás között, hogy a majd a jövő héten, majd a jövő hónapban haza jöhet ott is tartották két álló esztendőig. Végre aztán, mikor szerelmesebben mint valaha visszatért, azt találta, hogy az ő Salvestrája akkőzben férjhez ment egy jóra való fiatal emberhez, a ki sátorkészítő volt. De látva, hogy nem változtathat a dolgon, azon volt, hogy beletörődjék. Kikémlelte, hol lakik az asszony és szerelmes ifjak szokásaként ott fel-alá kezdett járni, mert azt hitte, hogy amaz sem fedkezett, meg ő róla. De hát a dolog másként fordult; mert az asszony csak annyira sem emlékezett rá, mintha soha sem látta volna, vagy legalább ha talán kissé emlékezett is rá, az ellenkezőjét mutatta; ezt a fiatal ember nagyon kis idő alatt észre vette s igen nagy fájdalmat okozott neki. Mindazonáltal mindent amit tehetett megpróbált, hogy ismét megszerettesse magát Salvestrával; de látva, hogy minden iparkodása füstbe megy, eltökélte, hogy beszólni fog

Ne adja Isten, hogy a zsendülő buza-táblákat tönkretegye a nyári hő és a pusztító köd. Ne adja Isten, hogy e jóakaratu intelemnek szomorú aktualitása legyen.

Képviselőválasztások. Junius 29-én volt az országgyűlési képviselő választás a ráckevei kerületben. A választás eredménye az lett, hogy hat jelölt közül dr. Varságh Zoltán és Kisgá Sándor között pótválasztás lesz.

Törökszentmiklóson újból dr. Somogyi Aladár választották meg függetlenségi programmal.

KÜLFÖLD.

Kitört az orosz forradalom.

A „Knyaz Potemkin“ páncélos orosz hajón lázadás ütött ki a legénység között. A matrózok az összes tiszteket, nyolc kivételével, akik a legénységhez pártoltak, a tengerbe fulasztották.

A lázadásra az adott okot, hogy az egyik tiszt egy tengerészt revolverével agyonlőtt, mire a matrózok megtámadták a tiszteket és a kapitánnyal együtt meggyilkolták és részben még élve, részben pedig holttesteiket a tengerbe dobták.

Tegnap reggel érkeztek Odeszszába, ahol az agyonlőtt matróz — Quelesuk — holttestét partra szállították.

A parton levő munkásokat kényszerítették a matrózok, hogy melléjük pártoljanak. A legénység azzal fenyegetődzik, hogy ha felelősségre vonják őket a vérengzésért, bombázni fogják a várost.

A parton egy áruhába öltözött őrt a matrózok meggyilkoltak.

Mára várják a Feketetengeri flotát, melyhez csatlakozni akarnak.

A matrózok és a katonaság közötti összetűzésből véres zavargás keletkezett. A várost a szerbek lövöldözni kezdték. A sebesültek számát nem tudják. A vérengzés nagy. A nép az őrségre bombát dobott, mely egy rendőrt és számos embert megölt. A vasutak csak erős őrizet alatt közlekedhetnek.

Odeszszából jelentik: A helyzet hovatovább mind komolyabb.

Sebasztapolból az összes hadihajókat Odeszszába rendelték, hogy a hatóság segítségére jöjjenek.

Újabb híradások szerint kiűtött teljesen a forradalom Odeszszában. Az összes munkások sztrájkba léptek.

Az utcákon forradalmárok tartják a felvonulásokat. A nép barikádokat emelt az utcákon s azok mögül harcol a katonasággal. A várost több helyen felgyújtották. Az összes üzleteket kirabolták. A kormányzó tehetetlen a nép dühével szemben.

A Knyasz Potemkin hajó állandóan készenlétben áll a parton. A hajóról állandóan bombázzák a várost. Egy csapat kozák a hajó legénységének elfogatására ment, de az utolsó emberig lelőtték őket. Azután egy üteg tüzérseget küldtek a hajó legénysége ellen. A tüzérsegre bombákat dobtak. A tüzérök mindnyájan ott lettek haláluk. Az ágyukat is mind tönkrelettek.

A kikötőben levő raktárokat felgyújtották. A csöcselék rabol, pusztít mindent. A kórházak telve vannak sebesültekkel. Többen elhagyták a várost.

T A N Ü G Y.

A kézdívasárhelyi polgári leányiskola.

Balázs Márton igazgató jelentése az 1904–1905-ik tanévről, az állami polgári fiú- és leányiskolák gondnokságának 1905. június 16-án tartott gyűlésén.

Mélyen tisztelt Gondnokság!

A kézdívasárhelyi állami polgári leányiskola tantestületének minden tagja, felelősségteljes munkásságának teljesítése közben, az oszmányi rugók mellett, mindenkor átérzi és tudja azt is, hogy minden anyagi áldozat, mely a magyar közoktatásügynek s ebben iskolánkban oltára is, a nemzet filléreiből, a városból, valamint egyes közintézetek, vagy akár magán személyek részéről jön, mind azt célozzák, hogy az egyes kulturális intézmények zavartalanul, egészséges alapon is minél magasabb színvonalon teljesíthessék egy nemzet életére kiható, fontos feladataikat.

A népoktatási intézmények főleg magából a társadalmi életből növekedve ki, különös-mértékben volt szükség arra, hogy ezeknek gyökerei ezután is onnan táplálkozzanak; hogy a társadalomnak a nemzeti haladásért nemeseen érző, lelkes tagjai azokért vállaltatva munkáljanak; hogy levegyék az iskola tanítóiról az anyagi gondok terheit; hogy a közviszonyokat illetőleg, az iskola ügyeinek a felsőbb hatóság előtt tekintélyt és erőt biztosítsanak; végül, hogy példaadással az iskola iránti érdeklődést és jóindulatot fentartsák és fokozzák.

E nemes és nagybecsű szempontokat célozza a népoktatási törvény, az effajta iskolák gondnokságaival.

A kézdívasárhelyi állami polgári leányiskola már 5 évi küzdelmes múltja, de különösen a most lefolyt tanév alatt e nagybecsű gondnokság részéről minden ügyében akkora jóindulattal és szeretettel találkozott, amely az iskolának nemcsak tantestületét, de bizonyára a hivatalos felelősséget is, a legnagyobb hálára kötelezte.

Mielőtt azonban eziránti kedves kötelességemnek s a tantestület tagjaitól is nyert megbízatásomnak, — bár szerény, de őszinte szavakban kifejezést adnék, az előbb említett becses viszony is érdeklődés szempontjából, engedje meg az igen tisztelt gondnokság, hogy a lehető legrövidebben összefoglaljam iskolánk 1904–1905-ik tanévének eredményét és legfontosabb eseményeit.

A mint már jelentettem is, a lefolyt tanévben iskolánkba beiratkozott 119 tanuló; évközben kimaradt 8 s így év végén osztályoztunk 111 tanulót. Ezek közül csupán 5 tanuló bukott meg; osztályismétlésre egy sincsen utasítva. 1 tanuló betegség miatt pótvizsgálatra utasított.

Az egészségügy a tanév alatt jó volt. A tanulók megágyazása megelégedésre méltó volt. A vallásos nevelésre, minden irányban kiváló gondot fordítottunk.

Az iskolai tanítást tanulmányi kirándulásokkal támogatjuk, így a növendékek megtekintették a sör, szesz, ecet és szappangyártást, az agyag feldolgozását, a könyvnyomdát, telefont, távirát, villamos esengő berendezést, a gőzgépet és a fonográfot. Rovar és növénygyűjtés szempontjából kisebb kirándulások történtek; 1905. máj. hó 21-én pedig 104 növendék 20 szekéren és kocsin Bálványos-füred és Tusnád-fürdő természeti szépségeit és kincseit tekintette meg.

A kedélyi nevelés szempontjából ez utóbb említett nagyobb szabású kirándulás mellett megnézték a növendékek az Uránia egy előadását, 3 ifjúsági színelőadást, meghallgattak egy műszavaltót, láttak tanulságos bűvész mutatóványokat. 1905. május hó 6-án pedig az ifjúsági segély könyvtár gyarapítására és a szegény tanulók segélyezésére egy hangversenyt rendeztünk Stocker Antalnén és Dr. Szini Gyulánén öngyűjtésük vérdíjából, melynek bevétele 1011 K. és 82 f. volt. Ez összegből levonva a 250 K. 73 f. t. tevő kiadásokat, a jótékony céloknak 760 K. és 9 f. maradt. Ezen összegből takarékpénztárban van az Önképzőkör címén 715 K.

Kérem a Tek. gondnokságot, hogy előbb említett védnökönk Öngyűjtésének iskolánk nagybecsű támogatásáért a tantestülettel egyetértéssel a gond-

vele, ha az élete árán is. S megtudva valamelyik szomszédjától, hogy s mint van rendezve az asszony lakása, egyszer este mikor Salvestra és férje elmentek mulatni a szomszédaikhoz, belopódzott a házba s az asszony szobájában, a sátorváznak mögött, a melyek ott fel voltak függesztve, elbújt, ott várt rá addig, míg amazok hazajöttek és lefeküdtek, és halotta, hogy a férj már el is aludt. S ekkor odalépett a hova látta volt, hogy Salvestra lefeküdt, és kezét a nő mellére nyugtatva így szólt halkán:

— Óh, édes lelkem hát már alszol?

Az asszony, aki még nem aludt, kiáltani akart de az ifjú gyorsan szólt:

Az Istenért, ne kiáltás, hisz én vagyok a te Girolamod!

Az asszony ezt hallva, egész testében remegve ezt mondta:

Jaj, szent Isten, Girolamo, menj haza; elmúlt már az az idő, a mikor gyermekek voltunk és nem volt hiba köztünk az a szerelmeskedés. Most már én a mint látod, férjes asszony vagyok, s nem illik más főfira csak gondolnom is, mint az uramra. Azért kérlek az Istenért erőd már, mert ha a férjem meghallaná fejtéve, hogy egyéb már eszentul nem bírnék vele békességben és nyugalomban élni halott most szeret és jól csendesen töltöm vele az életemet.

A fiatal ember, hallva ezeket a szavakat, erős fájdalmat érzett: eszébe juttatta a nőnek a multat, s hogy az ő szerelmét mennyire nem csökkentette a távolság, a tömördék könyörgéssel és igen nagy ígéretekkal ostromolta, de mind hiába. Ezért aztán csak a halált kívánva, végül arra kérte, hogy az ő nagy szerelme jutalmául törje legalább azt el, hogy egy kissé melléje fekhessék, hogy némiképpen fel-

melegedjék, mert a hosszú várakozás közben egész jég lett a teste; megígérte neki, hogy sem egy szót nem szól hozzá, sem hozzá nem nyúl és hogy mi-helyt kissé fölmelegedett, rögtön elmegy.

Salvestra kicsit megsajnálta és ezekkel a kikötésekkel megengedte, a mit az kívánt. A fiatal ember hát melléje feküdt anélkül, hogy hozzá nyúlva s végig gondolva azt a régtartó szerelmet, melylyel a nő iránt viseltetett, s hogy most mily kemény szívű iránta, s hogy minden reménye elveszett: elátározta, hogy nem akar többé élni; s visszafojtva lehelétét, a nélkül, hogy csak egy szót is szólva, ökölbe szorította kezét és ott Salvestra oldalán meghalt.

Kis idő múlva a fiatal asszony, esodálkozva, hogy a fiu milyen nyugodtan marad és félve, hogy ura fel talál ébredni, rákezdte:

— Hát, Girolamo, miért nem megy el már?

Nem hallva választ, azt hitte, hogy a fiu elaludt. Kinyújtotta hát kezét, hogy felkeltesse; de mikor hozzányúlt, érezte, hogy jég hideg, a min nagyon esodálkozott. Erősebben is megérintette, de érezte, hogy amaz mégsem mozdul; többször így meglapogatván, rájött, hogy biz az megvan halva.

Ezen nagyon elszomorodott és jó ideig nem tudta, mitévő legyen. Végre azt határozta, hogy meg fogja tudni az urától, mit kéne tenni, de úgy mintha más emberről volna szó. Felébresztette tehát és azt, ami éppen akkor vele történt meg, úgy beszélt el, mintha más embert ért volna és aztán megkérdezte, hogyha rajta esett volna meg ilyen dolog, mit tanácsolna? A jó ember azt felelte, neki az a véleménye, hogy azt, aki ilyen módon elhalálozott, csendesen vissza kell vinni lakására és ott kell hagyni, nem is nehezelve az asszonyra, aki szerinte nem követett el semmi hibát.

Ekkor a fiatal asszony így szólt:

— Hát akkor így kell eljárunk nekünk is. S megfogta kezét hozzátette a halott ifjúhoz. Amaz megdöbbenve szökött fel és gyertyát gyújtva, anélkül, hogy feleségével egyebet is beszélt volna, a holttestet felöltöztette ruháiba és haladéknélkül, segítve az ártatlan asszonytól, vállára kapta, elvitte lakása ajtajáig, letette a földre és ott is hagyta.

Mikor aztán nappalodott s az emberek meglátták az ifjut holtan, saját lakása előtt, nagy lármát csaptak, főként az édes anyja; nézegették, vizsgálgatták, de mert nem láttak testén sem sebet, sem ütés nyomát, az orvosok nagyobbára azt hitték, hogy fájdalmában halt meg ekképpen. A holttestet elvitték hát egy templomba és ide jött a bánatos anya is nőrokonaival, szomszédasszonyaival s ott a tetem fölött szokás szerint keservesen elkezdtek sírni és jajgatni.

Mialatt roppant gyásszal így elsírárták a halottat, az a jóra való ember, kinek házában meghalt, így szólt Salvestrához:

— Ugyan tégy valami köpenyt a fejedre s menj el abba a templomba, a hova Girolamot elvitték, vegyülj a többi asszonyok közé és hallgasd meg, mit beszélnek a dologról; én ugyanígy fogok tenni a férfiak csoportjában; hogy ekképpen megértsük, nem mondanak-e valamit ellenünk is?

A fiatal asszonynak, a kiben későn ébredt föl a szánalom, tetszett ez a terv, és mert maga is vágyakozott arra, hogy lássa holtan azt, akit, míg élt, még egy csókkal sem akart megörvendeztetni, odament. Csodálatos milyen nehéz kifürkészni a szerelem erejét! Azt a szívet, melyet Girolamo vidám sorsa nem bírt megnyitni, az ő balsorsa ime megnyitotta, s régi lángját felélesztte; s a mint Salvestra

nokság részéről is jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék.

197 K. t. gyűjtött az iskola a József főherceg Szanatorium javára. 20 növendék zongorát tanult. 28 növendék rendszeres táncoktatásban részesült, a téli időben pedig, felügyelet mellett korcsolyáztak.

Az 5 rendes, 2 óradó, 1 zenetanító, 4 hittoktató és 2 egyházi énektanító, összesen tehát 14 tagból álló tantestület a tanév alatt 20 értekezletet tartott.

A tantestület tagjait érdeklődő ügyek közül kiemelkedik Kiss Károly kártársunk működésének 25. évfordulója, melyet kedves ünnepséggel ültünk meg s a mely alkalomból Dr. Berzeviczy Albert vall.- és közokt. miniszter ur. Ö. nagym. is üdvözölte a jubilánst. Ez ünnepségen a gondnokság nevében elnök ur akadályoztatása miatt Fő. Asbóth Viktor tag ur mondott üdvözlő beszédet, a tanítványok és kártársak pedig iskolánkhoz az ünnepelt emlékének megörökítésére egy 200 koronás jutalmi alapítványt tettek.

Az iskola a tanévben is töle telhetőleg támogatta és segítette a szegény tanulókat. Így Tek. Csánki Gyula kir. tanfelügyelő ur elengedte 35 szegény tanulóknak egész, 1 tanulóknak pedig feltandíjat összesen 355 K. értékben. 75 tanuló tankönyvekkel segélyeztetett mintegy 800 K. értékben. 7 tanulóknak 70 K. segélyt adtunk s 7 tanuló pedig 22 K. 50 f. értékben közzövel látott el.

Egyesek nagylelkű alapítványai és adományai folytán megjutalmaztunk 33 tanulót. És pedig kiosztottunk az alapítványok kamataiból 55 K. 23 f. Befolyt jósziú adakozóktól 74 korona; az Önkép-zőkör adott 33 K. és 40 f. Penzben kiosztottunk 75 K. 23. könyvekben 87 K. és 40 f. A Török Bálint-féle 211 koronás alapítvány kamat tökesítés folytán 259 K. és 17 fillérre emelkedett.

Jósziú adakozók voltak: Főtiszt. Hassák Vidor főgimn. igazgató ur 20 K. A kézdív. Jót. Nőegylet 20 kor. Özv. Cserey Jánosné 10 kor. A kézdívásárhelyi-Takarékpénztár 10 kor. A kézdívásárhelyi Kiségitő Takarékpénztár 10 kor. — Kérem nevezettek részére is a gondnokság jegyzőkönyvi köszönetét.

Az évzáróvizsgák a gondnokság egyes tagjainak jelenlétében június hó 15. és 16-án, a záróünnepély pedig nagy és díszes közönség jelenlétében jun. hó 17-én d. e. tartattak meg.

Említettek kívül az 1904-905. tanévről készített részletes jelentésem, mely mint az iskola értesítője 400 példányban jelent meg, felöleli még az államosítás történetét, a legfontosabb ügydarabokat,

megpillantotta a halott arcát, az hirtelen annyi részvétellel töltötte el, hogy köpenyébe rejtőzve, elfurakodva az asszonyok között, nem volt addig nyugta, míg oda nem ért a tetemhez. Ott aztán nagyot sikoltva, arccal a halott ifjura vetette magát, de azt nem áztatta sok könnyel, mert mielőtt csak hozzá is ért volna, a fájdalom, valamint kioltotta az ifjunak életét, az ennépen kioltotta az övét is. Az asszonyok, bár rá nem ismertek, vigasztalták s azt mondták neki, keljen fel; s mikor mégsem kelt fel, fel akarták őt maguk emelni s ekkor látták, hogy a szegény nem más, mint Salvestra és hogy már meg is van halva. Azután aztán mind az asszonyok, kik ott voltak, kettős szájalomtól legyőzve, még nagyobb sírásra fakadtak.

A templomon kívül is elterjedt az újság a férfiak közt, s elfutott az ura fülébe, aki ott állott a többiek sorában, és nem hallgatva sem vigasztalásra, sem csitítgatásra, szintén hosszu sírásba tört ki. Aztán sokaknak az ott levők közül elmondva, mi történt az éjjel a fiatal ember és az ő felesége közt, mindenek előtt nyilvánvaló lett mindkettejük halálának oka, a min aztán mindenki bánkodott. Főzták hát a halott fiatal asszonyt s felékesítve egy, a mint a halottakat szokás, ugyanarra az ágyra fektették, melyen a fiatal ember nyugodott, s mikor ott sokáig megsiratták volt, mindkettőt ugyanegy sirverembe temették; s így őket, kiket életükben a szerelem nem bírt összekötni, a halál elválaszthatatlan együtt-létre kapcsolta össze.

az iskola alapítványai és egyéb jövedelmeit, a mult tanév jóváhagyott számadását, a tanszerek gyarapodását, a gondnokság névsorát és működését, a tan-testületek névsorát és működését, a heti óratervet, a használatban levő tankönyveket, a növendékek névsorát, 2 statisztikai táblázatot a tanulókra vonatkozólag végül tájékoztató szabályokat a jövő tanévre vonatkozólag a rendez és magán tanulókra nézve.

Miután a részletes értesítő is a Tek. gondnokság tagjainak tisztelettel megküldöttem évi jelentésem a Tek. gondnokságnak becses figyelmébe és jóindulatába ajánlva s egyuttal egy a magán, mint a tan-testületek részéről is a tapasztalt kitüntető jóindulatért a leghálásabb köszönetet nyilvánítva s azt a jövőre is kérve, maradtam a nagyérdemű gondnokságnak lekötöztetett tisztelettel

Kézdívásárhelyen, 1905. jun. 25-én.

Balázs Márton,
áll. polg. tanácsk.
igazgató.

NAPI HIREK.

— Kinevezések. Az igazságügyminiszter Ferenczy Ernő esikszentmártoni járásbírói joggyakorlatot a esikszeredai kir. törvényszékhez kinevezte aljegyzővé. — Karda Béla esikszeredai kir. törvényszéki aljegyzőt pedig hasonló minőségben áthelyezte az ottani kir. járásbíróshoz.

— Kinevezések. A belügyminiszter Háromszékvármegyében a nyéni anyakönyvi kerületbe Gabor Sinder községi közgyámat anyakönyvvezetővé, Bálint György községi esküdőt ugyanodt anyakönyvvezető helyettesévé nevezte ki.

— A honvédség köréből. Katonák, t. i. a mi honvédek, ma, vasárnap mentek el ezredgyakorlatra. Az idén Erzsébetvároson s környékén lesz az ezredösszpontosítás, melyen a nagy zebeni 23. és a brassói 24-ik gyalogezredhez tartozó honvédség vesz részt. Kézdívásárhelyről vasárnap a reggeli vottal utaztak el honvédek. Isten vezérelje, Isten hozza a mi katonáinkat.

— Halálozás. Egy miveltekkü, kedves ifju leány korai elhunytáról ad hírt az alábbi gyászjelentés: Vargha Vilmos, Mária és férje Mihály Gergely s gyermekeik, Etelka, Béla és felesége Weinreiter Vilma, Matild összetört szívük végtelen fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett drága jó testvérük, sógoranjuk, nagynénjük Vargha Irén árapataki állami tanító 1905. június 30-án, délután fél 4 órakor, életének 28-ik évében meghalt. Temetése 1905. július 2-án délután 5 órakor lesz a római katolikus egyház szertartása szerint, s lelkeért az engesztelő szent mise áldozat 1905. július 3-án délelőtt 8 órakor fog bemutatni. Nyugodjék csendesen. Kézdívásárhely. 1905. június 30-án.

— Záróünnepély. A kézdívásárhelyi r. kath. főgimnázium záróünnepélye június 29-én d. e. folyt le nagy közönség jelenlétében. 8 órakor Balázs Ferenc torjai főesperes, püspöki biztos tartott szent misét s mondtatta el a Tedeumot, fényes segédlettel; ennek végeztével a záró ünnepély tovább folyt a főgimnázium I. osztályában. Hassák Vidor az intézet fardadhatatlan igazgatója terjedelmes beszédben számolt be a lefolyó évről, majd a jutalomkiosztások következtek. Végül a bizonyítványokat osztották ki s ezzel sz. 1904/5-ik év mögött bezárult az iskolák kapuja. Tanár és tanuló pihenni tért. Isten vezérelje őket.

— Halálozás. Brandenburg József, 21 éves kézdívásárhelyi géplakatos, akit március hóban itélt el a marosvásárhelyi kir. törvényszék pénzesinasért 3 évi börtönrre, a mult héten Marosvásárhelyen meghalt.

— Szanatoriumi lapok. A „József Főherceg szanatoriumi Egyesülete” új lapot indított meg, mely méltán tarthat szélesebb körök érdeklődésére. Az egyesület elhunyt nagy védőjének József kir. hercegnek arcképe és az egyesülethez intézett sorai díszítik a lapot. Közli dr. Korányi Frigyesnek a társadalmi harc vezérének tartalmas előadását a tuberkulózis ellen való küzdelemről. Állásáról. Dr. Kuthy Dezső egyetemi m. tanár gyönyörű előadását, Lukács György elnök bevezető és üdvözlő beszédét, a jövő évi munkaprogramot. Apró közleményei a zászlót bontott egyesület agilis tevékenységéről és mozgalmas életéről számolnak be. Ezt a lapot minden tagja az egyesületnek ingyen kapja meg. Bizton reméljük

kogy pátriánkon is sokan fogják megrendelni. Hiszen oly magasztosa elő, melyet az egyesület kitűzött. Az egyesületi tagsági díj évi 4 és 2 korona, melyet posta utalványon lehet beküldeni a József kir. herceg szanatoriumi Egyesületnek (Budapest, királyi bérház.)

— Előpatak fürdőre, mint értesülünk, e hó 26-ig 187 fürdővendég érkezett. Már az előszezonban is nagyszámu díszes vendégcsereg gyűlt össze a hírneves székelj fürdőn az ország minden tájáról. Az idei kedvezőtlen időjárás sok látogatót visszatartott, de a rendkívül nagy számban átkelő lakás megrendelések után itélve az idei szezon még a tavallit is felülmúlja; emlékeztet pedig, hogy tavaly miy. hőmérő száraz meleg és a fürdőzésre kedvező időjárás uralkodott országsszerte.

— Honvédségi szállítások. A kézdívásárhelyi, állomáson elhelyezett honvéd csapatok élelmi szükségleteinek 1905. szeptember hó 1-től 1906. évi augusztus hó 31-ig terjedő egy évre való biztosítása iránt az évi szükséglet: 123 mm. zab, 100 mm. széna, 61 mm. alomszalma, 66 mm. a. szalma, 265 köbm. kemény tűzifa, az ajánlati tárgyak és megtartatik 1905. évi július hó 24-én délelőtt 9 órakor Brassóban a honvéd laktanyában: Bónatpénz a szállítmány összmennyiségének ajánlati ára elapján kipuhatolt értékének 5 százaléka. Bővebb felvilágosítás a kézdívásárhelyi honvéd zászlóalj irodában szerezhető. M. kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokság.

— Aratósztrájk országsszerte. Az egész országban óriási mérvben terjed az aratósztrájk. Nagy Kanizsán, Somogy megyében, Tolnában, a dombovári kerületben a katonaság és szolgabírósságok folytonos összeütközésben vannak a sztrájkoló aratókkal, kiknek száma igen nagy. A tanási járásban 50 pusztán tíz ezer arató munkás sztrájkol. A Simon-majorban összeütközés volt a esendörök és sztrájkolók között. Hét esendör két oldalról a sztrájkolók közé létt, Dóme Ferenc és Bajnok Lajos sztrájkoló munkás meghalt. Rendkívül sokan megsebesültek. Állítólag 23 a halottak száma, de ez a hír még neres megerősítve.

Városi építkezési ügyek.

Kézdívásárhely, 1905. június 29.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Az ősidőkben a körülmények által diktált helyzetnél fogva oly építkezési rendszer volt meghonosulva a város kebelében, mely sem a haladó kor igényeinek, sem a közegészségügynek meg nem felel. Hogy ez az állapot még a XX. század végéig is eltartson, sem nem hisszük, sem nem ohajtjuk. Ezt bizonyítja azon körülmény is különben, hogy a városi tanács és képviselőtestület megalkotta az építési szabályrendeletet, mely ha nem is tökéletes és sok kívánni valót hagy fenn, de a helyzeten való javítást célozza.

A június 14-én tartott népes képviselőtestületi ülésben egyik tiszteletreméltó veterán képviselő azt az eszmét vetette föl, hogy a „Keeskés” havas oldalai árából fordítsunk valamit a városépítkezési ügyeinek rendezésére.

A polgármester ur az új kaszárnya létesítésére nézve azt jelentette, hogy eltekintve egyéb akadályoktól, hogy az létesülhessen, a város felmérésére és térképezésére van szükség. E két fontos kérdés nagyon is össze vág és megvalósítását a közérdek kívánja, de míg ez a lényeges átalakítási terv keresztül mehetne, addig hiszem nagyon is szükséges, hogy az épített bizottság nagyon szigoruan járjon el a belváros területén engedélyezett épületekre nézve és ne engedje magát kijátszatni holmi esekély büntetések befizetése árán. A város déli és nyugati része az, a mmerre a városnak terjeszkednie, fejlődnie kell. Sajnálatlalt látjuk, hogy a t. tanács és épített bizottság több olyan esürt tür meg a nyugati „kertmege” uicában, melyeket régen szét kellett volna bányatni s talán az elbányatás el is van rendelve, de felsőbb érdekekből nincs végrehajtva. Ha ez a mulasztás meg is van, ne tetőztessék az által, hogy a nyugati „kertmege” területére akár plóhvel, akár más tümentes anyaggal fedett esürt építés engedélyztessék, mint történt ez közelebről Bálint Benedek tanár lakása mellett a néhai Mágori Sámuel-féle telken. Hisz akkor a többi esürtlalajdonosok is ezen okulva rozoga épületeit tüzmentes kátrányospapírral vonják be és soha ki nem telepithetik a esürsöket e város területéről.

Nem akarom vadozni, sem az előjáróságot, sem az épített bizottságot, mert az idézett építkezés folytatása be van tiltva, de joggal elvárhatom, hogy az egyéntől, ki istállóépítésre kért engedéllyel esürt épített, mindenféle építési engedély megvonassék és

a megkezdett építkezés eltávolításáért s azon helyre s egyáltalában a kert megettí szoros utcákban semmiféle épület felállítása addig ne engedélyeztessék, míg a város szabályozási térképe el nem készül és a jövő fejlődésre nézve az új utcák meg nem nyitnak. A városnak élete, fölvirágzása, jóléte, fokozatos haladása a kormányzótól függ. Ha e tekintetben oly programmal állanak elő, mely a városatyák jóakaratu törekvéseivel is megegyezik, bizto-

síthatjuk róla, hogy messzebb menő áldozatoktól sem riadnak vissza, mert utójára is első a nép érdeke s aki azt fölfogni, megvédeni nem képes, az ne vállaljon városatyai tisztet.

A „Ráczok“ pataka melletti lakosok jaj kiáltásait is hallgassuk meg végre, hiszen ők is polgárai e városnak s nem kívánhatjuk, hogy e patak posványos gőzének áldozatai legyenek továbbra is. E patak szabályozása, elfedése csatornázása égető szük-

ség és e város térképezése és más bajainak orvoslása előtt sürgősen megoldandók.

E városnak van elég jövedelme, helyes beosztással, kellő körültekintéssel, bizonyos előrelátással minden évben megvalósíthatunk valamit és végre a haladás útjára térünk. Előre tehát, az éljen, aki jót akar!!

Megköszönve, hogy soraimnak helyet adni szíves volt, tisztelettel maradtam: Kantai.

H I R D E T É S E K.

Sz. 1350/903.

I.

Hirdetmény.

Márkosfalva község előjárósága a képviselő testületnek határozata alapján pályázatot hirdet, egy a községnek élővízzel való ellátása érdekében létesített Háromszékvármegye Alispánjának 10245. száma alatt engedélyezett vízárók gátja terve és költségvetésének elkészítésére.

Felkéretnek az érdeklődők, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 30 nap alatt az előjáróságnál jelentkezzenek a gátterv és költségvetés elkészítése érdekében.

A vonatkozó iratok a martonfalvi k.-jegyzői irodán a hivatalos órák alatt tekinthetők meg, az építendő

gát helyszínére nézve pedig a k.-bíró ad felvilágosítást.

Márkosfalván, 1905. június 27.

Az előjáróság

Veress Péter, Czell József,

k.-jegyző. 73. 1-2 kisbíró.

KIADÓ LAKÁS!

A Kovács-szerben Özv. Fülöp Józsiásné tulajdonát képező lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamara, kisudvar és pincéből a mai naptól hasznbérbe több évre

kiadó.

Bővebben értekezhetni lehet Csizsár Imre szesgyárossal.

73. 8-9.

Tégla szükséglet.

A „Rudolf“-kórház építéséhez szükséges 250 ezer normál fali tégla.

Ajánlat tehető Keleti és Nagy építészeknél. Címe kiadóhivatalunkban.

(75. 1-2.)

H I R D E T É S E K

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bál, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindenemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érebetükkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindenemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindenemű kép-, mese- és álmokönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindenemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tisztezt tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzszények dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tárcák. Fűsűk, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, cvikke- rek, olvasók, borotvák

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdájában, könyvkötészete, papír-, írószer- és könyvkereskedés.

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó“-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnissokat, hajlított és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diányokat matraccokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készíttetek s olcsó árak mellett bocsátok szíves rendelkezésre.